СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 178. Джерзі Сити, Н. Дж., вівторок, 25-го серпня 1942. No. 178. Jersey City, N. J., Tuesday, August 25, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

БРАЗИЛІЯ В ПЕРШИХ ДНЯХ ВІЙНИ

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Проголосивши минулої суботи війну Державам Осі, з винятком Японії, Бразилія взялась за внутрішню організацію, потрібну для ведення війни. По вулицях міст діють урядові чинники й перш усього вичищують край з ворожих елементів, котрих в Бризилії подостатком. Сотки громадян німецького й італійського походження, на котрих є тінь підозріння, йдуть до концентраційних таборів. Також Бразилія почала впроваджувати затемнення й готуватись до летунських наїздів. Бо полуднева частина Атлантику, що розділяє Бразилію від Африки, є далеко вужча, ніж північна частина між Злученими Державами Америки і Европою. Причиною вступлення Бразилії до війни було це, що Держави Осі в останніх місяцях безрозбірно затоплювали бразилійські торговельні кораблі. Широке населення Бразилії приняло війну з ентузіязмом. (Німецькі й італійські радія твердять, що Держави Осі дали малі причини для Бразилії вступати в війну. Те вступлення, судячи по радієвих заввагах, для Держав Осі є смутним фактом).

ВІДГОМІН БРАЗИЛІЙСЬКОЇ ВІЙНИ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК. — В Злучених Державах Америки, як теж по інших американських державах, вступлення Бразилії до війни, викликало радість. Бразилія, це край з 44 міліонами мешканців, а крім того з величезними природними ресурсами. Бразилія має великі впливи в Полудневій Америці і з нею будуть солідаризуватись інші полудново-американські держави. Уругвай вже вислало ноту до Бразилії, кажучи, що вповні солідаризується з вчинком Бразилії і буде по своїм силам давати всіляку поміч Бразилії, в дусі панамериканської деклярації. Аргентинський уряд ствердив, що вступлення Бразилії до війни матиме великі наслідки для Полудневої Америки, але водночас заявив, що буде придержуватись невтральности.

ЛЕТУНИ ДО БРАЗИЛІЇ.

ВАШИНГТОН. — Американський уряд вислав літаком 44 інструкторів, для навчання і організування бразилійської повітряної фльоти. Водночас вислав відповідне число навчальних літаків. Передтим Бразилія мала навчальні літаки німецького типу. Між Злученими Державами Америки і Бразилією наступили конференції, в ціли уділення Бразилії технічно-мілітарної помочі для здвигнення такої мілітарної сили, на яку Бразилію стати.

ЗРІСТ НАЦІОНАЛЬНОГО ДОХОДУ.

ВАШИНГТОН. — Департамент торговлі подав до прилюдного відома статистичні числа, з яких виходить, що теперішний національний дохід Америки виносить річно сто і три біліони долярів. Цей дохід від вибуху війни зріс на 31%. Він далі знаходиться в стадії зросту. Причиною цього є воєнні видатки і звязані з ними заробітки людей. — Постійний зріст національного приходу викликує в конгресових колах побоювання інфляції. Сенатор Тефт в прилюдній промові заявив, що в Америці треба впровадити чимскорше 10% податок від усіх закупів, крім харчів. Себто від кожної річи, крім харчів, покупець при купні мусів би заплатити десять відсотків більше, ніж ціна даного продукта. В той спосіб, говорив сен. Тефт, надмір гроша буде назад повертати до державної каси, а також це буде дещо знеохочувати людей від покупків продуктів, котрі в ниніших часах будуть все меншати. Проти того податку виступили представники юній К.П.О., кажучи, що той податок спаде тягарем головно на робітників.

ПОЗБАВЛЯЮТЬ РОДИН „РЕЛІФУ".

НЮ ЙОРК. — Міські власти відобрали 407 нюйорським родинам підмоги, чи так звані „реліфи", після того, як членам тої родини запропоновано працю, а вони відмовились працювати. Також завішено виплату „реліфу" 538 інших родинам, в котрих є особи здібні до праці, а вони не хочуть працювати, хоч власти дають їм працю. Міські власти водночас заявили, що відсоток родин, в котрих є здібні до праці особи, але вони відмовляються від праці — є дуже малий. Величезна більшість людей дуже радо бере працю, якщо ту працю їй дають власти. Біля 200 родин щодня переходять з „реліфу" на працю.

ТЕПЛА ВОДА ТАКИ БУДЕ ОБМЕЖЕНА.

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Ґвардія заявив, що обмеження теплої води по домах таки наступить і воно буде далеко гостріше, ніж це в своїм першім проекті він подав до відома. Те обмеження мабуть наступить з боку вашингтонських властей, говорив він. Воно також буде впроваджене по цілих Злучених Державах, а то тому, що внаслідок війни треба ощаджувати опаловий матеріял.

Републиканська Конвенція в Саратога Спрінгс

САРАТОГА СПРІНҐС, Н. Й. — Вже кілька днів відбувається тут конвенція нюйорської Републиканської Партії, завданням якої в першу чергу є іменувати кандидата на нюйорського губернатора, яктеж кандидатів на інші важні державні посади. Майже певним є, що буде іменований Томас Дюї, нюйорський головний прокуратор. Вендел Вилкі, титулярний провідник Републиканської Партії, і републиканський президентський кандидат в минулих виборах, прислав до одобрення програму, зложену з трьох точок: 1) Републиканська Партія має зобовязатись супроти політики, котра веде до співпраці з іншими державами, воюючими по боці Америки; здоровля інших воюючих по боці Америки народів є конечне для врятування самої Америки. 2) Без огляду як довгою і тяжкою може бути ця війна, Републиканська Партія відсуває цілковито думку про замирення, аж доки не буде осягнена повна перемога. 3) По війні Републиканська Партія буде прямувати до встановлення в світі таких інституцій, котрі погамовувалиб надмірний націоналізм і заборчість інших країв й вдержували на світі сталий мир. Колиб треба було, то Америка встановить міжнародну мілітарну силу для вдержування справедливого миру на світі. — Ці три точки, як заявили представники конвенції, такі засадничі, що вони напевно будуть одобрені. Позатим Вендел Вилкі має сильку опозицію в згаданій партії, бо декому не вподоби, що він занадто тісно співпрацює з президентом Рузвелтом.

ДИСКРИМІНАЦІЯ СУПРОТИ ЧУЖИНЦІВ

САН ФРАНЦІСКО. — Місцева Рада для боротьби з дискримінацією супроти чужинців заявила, що це самі власти роблять ріжниці в приниманні чужинців на працю, серед них стейтова агенція для посередництва в праці. Вона, всупереч розпорядкови президента Рузвелта, щоб не відтручати від праці чужинців, котрі є льояльні супроти Америки — відкидає чужинців і тим завдає втрати для воєнних зусиль Америки. Серед тих чужинців є багато фаховців і вони моглиб стати дуже корисні для воєнних зусиль, каже згадана рада.

НАГОРОДА МАЛЕНЬКІЙ ФАБРИЦІ

ВАШИНҐТОН. — Рада Воєнної Продукції нагородила великим признанням маленьку фабрику, що складається з 60-літнього власника Джейка Спарлінґа і одного 79-літнього робітника П. Фогельсона з Бей Ситі, Міш. Ті два чоловіки виробили 18,000 обручів, потрібних для воєнних цілей. Працювали вони по 15 годин на день. „Робітничі відносини" в тій фабриці, як говорив власник, є „ідеальні". Нема сварки і нема страйків.

Відзначено Американців, що Проводили Налети на Францію

ЛОНДОН. — Ґен. К. А. Спац, що командує американськими повітряними силами в Европі, наділив відзначенням двох американських офіцирів, що проводили налетами на французькі міста, що є під націстівською владою. Четверту з ряду найвищу нагороду „Срібної Звізди" причіпив він ґен. І. С. Ікерови, що сам проводив бомбовою американською ескадрою, що зробила налет на ворога. І припняв ту саму нагороду полковникови Ф. А. Армстронґови, що був у проводі „літаючих фортець", що бомбардували Руен.

СТАЛІНҐРАД У ЩОРАЗ БІЛЬШІЙ НЕБЕЗПЕЦІ

МОСКВА. — Не зважаючи на те, що советські комунікати знову подають про дуже завзяті бої й величезні втрати, які понесли німецькі й італійські частини, німцям таки вдалось перетягнути через Дон більшу скількість танків, а теж і війська, що підсувається щораз далі під Сталінград. Подібне можна сказати і про те, що діється на полудне над Чорним морем, де теж ідуть великі бої під Краснодаром, але і де теж є вже безпосередна загроза Новоросійську, советській пристані над Чорним морем.

ҐІТЛЄР КАЗАВ ДЕЩО „ПОПУСТИТИ"

СТОКҐОЛЬМ. — Наставлений націстами премієр, Відкун Квізлінґ, був в Німеччині, де дістав приказ, щоб не натискати тепер дуже на церкву і її провокувати, бо треба надіятись кожної хвилини британської інвазії Норвеґії. Тим пояснюють, що тепер облекшено деякі зарядження, звернені проти церкви.

ЩЕ ДАЛІ НЕСПОКОЇ В ІНДІЇ

БОМБАЙ. — В Індії дещо притихло, бо самі націоналістичні провідники накликають до спокою. Та проте в Бомбаю арештовано 20 студентів за намагання влаштувати похід, а в Нагпур арештовано 350 осіб за неспокої минулих днів.

ЗАКРИЛИ ОЧІ НАЦІСТІВСЬКИМ ПОЛОНЕНИМ. — На образку бачимо одну з многих сцен, які видко було в одній з британських пристаней, де висідали на беріг британські командос, що брали участь в рейді на французьку пристань Дієп. Це командос ведуть німців, що їх забрали в полон підчас рейду. Як бачимо, то очі полонених заслонені, щоб не визнавались, де вони є і куди їх ведуть.

ВЕЛИЧЕЗНИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНВОЙ ДОПЛИВ ЩАСЛИВО ДО АНҐЛІЇ

ЛОНДОН. — Асошіейтед Прес подає, що в британських пристанях розладовують американські кораблі, що прибули в американськім конвою, найбільшому з усіх, які досі сюди доплили. Конвой був стережений американськими воєнними кораблями й американськими літаками. На тих кораблях перевезено знову свіжі тисячі молодих американських вояків, а також величезну масу ріжного роду воєнних матеріялів. Усіх вояків розіслано зараз до ріжних американських баз, що їх побудовано останніми місяцями, де вони відбудуть ще останні вправи, що мають їх навчити найновіших способів боротьби, що потрібні для того, щоб вони могли взяти участь в „другому фронті".

ГОТУЮТЬ ДЛЯ НІМЦІВ УДАР ЗА КАВКАЗОМ.

ЛОНДОН. — В часі, коли німецькі війська прямують в напрямі Каспійського моря, продираючись через Кавказ, готується для них нова „несподіванка", яка у свою чергу переміниться незабаром у справжній „другий фронт", якщоб німці забажали вдертись до Ірану чи Сирії. Ось так розуміють в Анґлії те, що установлено окрему військову команду для британських військ, що нагромаджені в Ірані й Іраку. На чолі тої армії стоїть тепер сер Генри Вилсон, себто той генерал, якого британський премієр Чорчил називає „знаменитим воєнним стратегом". Він відзначив себе в воєнній виправі на Грецію, яка вправді закінчилась нещасливо, але так є, що ніхто не міг надіятись тоді чогось іншого. Зате в Сирії ген. Вилсон скоро привів край до порядку.

НІМЦІ ОСТЕРІГАЮТЬ УКРАЇНЦІВ В ФРАНЦІЇ.

ЛОНДОН. — Бюро Ройтера доносить, що всі українці, що живуть в занятій націстами Франції, якщо не зголосяться до поліції до 1. вересня, будуть вважатись за советських горожан і відповідно до цього трактовані, очевидно з боку Ґестапо.

ҐІТЛЄР ПІДЕ ЗА ПРИКЛАДОМ СТАЛІНА.

ЛОНДОН. — В урядових колах рахуються з тим, що якщо Обєднані Держави зачнуть наступати на Ґітлера на европейській землі, себто, як зачнеться справжня інвазія, то німці цілком певно підуть за прикладом Советів, що залишили, на приказ Сталіна, ворогам тільки саму „обсмалену землю". Те саме, кажеться далі, прикаже Ґітлер робити і німецькому війську, якщо прийдеться йому відступати. А це знову означає, що британським інжинірам і робітникам треба вже тепер готовитись до того великого завдання, яке їх жде, коли треба буде негайно направляти мости, тунелі й т. д., як теж достачати населенню поживи і того, що є найконічнійше.

РАДІ, ЩО БРАЗИЛІЯ ПЕРЕЙШЛА ДО АЛІЯНТІВ.

ЛОНДОН. — Британська і советська преса повна коментарів, що обговорюють вступлення Бразилії до війни по стороні Обєднаних Держав. Усюди слідна радість, що Бразилія повзяла ось таке рішення.

ЩОБ НАБУТИ ГАРТУ І ДОВІРЯ ДО СЕБЕ.

ЛОНДОН. — Американські кореспонденти передають цікаві враження з того, як британська армія гартується до „другого фронту". Вже з цього видно, як серіозною є ця справа, а теж, як і трудною. Отже створено окремий вишкіл для тих, що малиб бути першими, що будуть продиратись серед граду гарматних і крісових куль, гранатів і бомб, скидуваних з літаків. Вправи відбуваються для тих вояків серед справжньої стрілянини і справжних експльозій. Ті, що вправляються, скоро пізнають, що щоб виконувати завдання і ратувати життя, вони мусять обовязково держатись дуже строго приказів старшин. З тих, що перейдуть такі вишколи наліпше, будуть рекрутуватись „командос", а теж інструктори до інших частин, бо подібні курси переходитиме тепер ціла армія. Іде в першу чергу про те, щоб вояк загартувався, позбувся страху і набрав повного довіря до себе і своєї команди.

СОВЄТИ ЖДУТЬ НА ВИЛКОГО.

МОСКВА. — Як тільки рознеслась вістка, що Вендел Вилкі прибуде як спеціяльний висланник президента Рузвелта теж і до Москви, советська преса повитала ту новинку тим, що в Советах стріне Вилкі сердечне приняття.

НЕ ХОЧУТЬ ІТИ „НА БАҐНЕТИ".

ЛОНДОН. — Анґлійки, що є в рядах Окзілієрі Територієн Сервіс, заявили, що виконають усе, що від них вимагає воєнна служба, але ніколи не вжиють баґнетів. Мабуть тому, як кажуть, що природний інстинкт жінки звернений до того, щоб життя вратувати.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

АЛІЯНТИ ПЕРЕХОДЯТЬ ДО ОФЕНЗИВИ

Від довгого часу можна було завважити нарікання на те, що Обєднані Держави ще далі в дефензиві. Знову оборонною війною війни виграти не можна, коли зважити, що хочемо відбирати Державам Осі оті великанські простори, що вони їх загарбали, а з тим і визволяти ті сотні міліонів людей, що вони їх поневолили. Що ось так є, винують за те найбільше британійського премієра Чорчила, що виглядає на іронію, бож саме він має за собою славу запальчивої людини, що вже нераз бралась за ріжні офензиви. Та, як виглядає, саме ті минулі офензиви мабуть навчили навіть гарячого Чорчила, щоб передчасно не горячитись і не наступати тоді, коли нема виглядів на перемогу. Тепер питання: А чи є уже тепер такі вигляди?

Останні воєнні події на Атлянтику і Пацифіку вказують наглядно, що зближаємось до того моменту, коли Обєднані Держави возьмуться за офензиву на великі розміри. І то як проти Німеччини і Італії, так і проти Японії; як на Атлянтику, так і на Пацифіку. Отже буде таке, як те, що ми тепер бачили, як в одному і тому самому часі були бої на Соломонських островах і рівночасно в Франції; як над Атлянтиком і на Пацифіку війська Обєднаних Держав вдерлись на землі, загарбані Державами Осі, там німцями, а тут японцями, віднісши в одному, і другому випадку перемогу.

Ще є одне дуже замітне: як в Лондоні, так і в Вашингтоні, не перецінюють ось тих воєнних подвигів. Не називають їх ніяким „другим фронтом", чи чимось подібним, а тільки „рейдом", наступом, що є спробою, „вступом", до чогось важнішого й дійсно великого. Очевидно, що здобутки американців на Соломонських островах є такі, що вже вони самі можуть відіграти дуже поважну ролю в дальших воєнних операціях, якщо їх вдержиться. Ось таких здобутків над Атлянтиком нема, але вони не були навіть у пляні, коли рішено перевести рейд на Дієп, бо ходило головно про те, щоб переконатись наглядно, чи інвазія Европи є взагалі можлива.

Вислід з тих воєнних подій такий, що так, як американці тепер наглядно переконались, що японців можна вигнати з загарбаних ними територій, так і в Англії всі пізнали, що „другий фронт" в Европі не є ніяким мітом, але справою найближчої будуччини. Це теж побачили і ті народи, що є в ярмі Осі. Побачили це навіть самі німці та пізнали, що Гітлер може бути смертельно заатакований саме з цього боку.

Ось того всього треба було, щоб можна було Обєднаним Державам приступати до рішальної офензиви. Піднято поневолені народи на дусі, піднесено армії Обєднаних Держав морально, а крім того набуто великого воєнного досвіду, без якого годі було пускатись на того роду воєнні операції. Очевидно, що з цього не виходить, що та справжня офензива зачнеться уже завтра. Цього не буде. Але теж не будемо на неї вже й дуже довго ждати.

Повоєнні Цілі

Вояк, котрий бореться в фронтових лініях, не має багато часу думати про повоєнний устрій світу. Його безпосереднім обовязком є загородити ворогови шлях до рідного краю й остаточно довести війну до переможного кінця. Його бажання є, щоби цілий край, ціле запілля, всі свої зусилля повертали для фронту і мілітарної перемоги. Зрозуміло, що коли такий вояк бачить, як хтось в запіллі занадто розводиться над повоєнними ціллями, зокрема над тими суспільними укладами, котрі мають по ріжних краях по війні існувати, то його находить досада. „Перше виграймо війну, а опісля говорім про внутрішні устрої", часто заключає він.

Проте тому самому воякови потрібно віри, що по війні міждержавний і внутрішньо-краєвий устрій буде такий, в котрім людям буде жити краще; а понад усе — не буде над головою вічно висіти небезпека, що кривава різня людей скоро зачнеться наново. Вояк віддає своє життя за щось. Він мусить вірити не лише в минуле, себто, що устрій його краю і справа за яку він пішов до війни, були добрі і справедливі, але й що той устрій, котрий наступить по війні і та справа, котру заступатиме його край, будуть великі і взнеслі.

Всі безсторонні знавці в Америці і Британії стверджують, що найбільшою силою Німеччини і Японії є віра в їхні національні ідеали. Німецький вояк бється з такою вмілістю і відвагою лише тому, що він вірить, що бється за добро Німеччини і за направу кривд, заподіяних Німеччині іншими народами. Таку саму фанатичну віру мусять мати вояки демократичних країв. Замало придумувати прекрасні моделі літаків і повзів та витворювати їх десятками тисяч. Треба для них ще духової погонової сили, щоб вони могли як слід поставити чоло ворогови і остаточно того ворога поконати.

Без сумніву, моральна сторона демократичних держав є сильна. Бож не вони нападали на Німеччину і не вони проголошували світови, що йдуть на нього в цілі підбою. Але демократичні краї мусять отверто глянути правді в очи, коли не хочуть обманювати себе самих й тим самим собі завдавати удари в спину. Вони мусять собі сказати, що по першій світовій війні помилки таки були і ті помилки вже більше не повторяться. Ті помилки містились в лицемірстві загранічної політики переможних держав, з Францією на чолі, які словами проголошували великі ідеали, а на ділі вели дешевеньку, себелюбну, імперіялістичну політику, не оглядаючись ні трошки на ті високі ідеали, про які так багато самі говорили. Говорили вони тоді багато про самовизначення народів. Але те самовизначення діставалось лише тим, котрі йшли, чи обіцяли йти, по лінії їхнього імперіялізму. Стремління інших народів, що занадто вірили в ті високі ідеали і забули пристосуватись до себелюбних імперіялістичних цілей переможців брутально здушено. Таку політику постійно ведено в роках розділюючих першу світову війну від другої.

Те лицемірство було знаменитим опалом для націстичних, та ріжного роду фашистівських пропаганд. Вони жирували на тім лицемірстві і на це не було іншої ради, лише — того лицемірства позбутись. Але державні мужі европейських потуг ні не мріяли про те, щоб лицемірства визбуватись. Лицемірство стало тотожне з „великою дипльоматією", а короткозорі себелюбні інтереси даного краю, стали святістю, якої ніхто не відважувався спрофанувати.

Тут треба зазначити, що це не значить, що переможених, зокрема німців, по першій війні не треба було якось покарати і забезпечитись перед черговою різаниною. Але та кара мала бути розважна, доцільна, не мстива. Коли німці накоїли Европі стільки лиха своєю політичною силою, треба було знищити джерела тої політичної сили, а не мститись на цілім народі. Іншими словами, можна було поділити Німеччину на дрібні політичні одиниці, які вже існували колись в минулому, але водночас дати тим малим одиницям змогу жити достойно в повному добробуті. Можна було придумати й інший плян. Та який би цей плян не був, він мусів бути опертий на твердих засадах справедливости і отвертости, а не на дешевенькій жадобі панувати над іншими, закритій високими гуманними засадами. Колиб німецькому народови виразно було сказано: „Світ боїться вас, коли ви є разом; ми не хочемо вас, як народу нищити, а навпаки, шануємо вас і вашу культуру, а боїмось вас з політичного боку, бо в політиці ви приймаєте іншу душу і стаєте брутальними; тому ми ділимо вас на малі політичні одиниці, даючи вам водночас матеріяльну можливість існувати, і розвивати свої культурні цінности" — тоді німецький нарід скоривсяб перед тим твердим законом. Але німцям говорено про самоозначення, про демократію, про справедливість, про пошанування чоловіка, а водночас обтяжувало кожного німця репараціями на 65 літ його життя. Вкупі з тим далі заливано німецькому народови свободу жити разом, й переклепувати гнів, випливаючий зо світового лицемірства, на нову вибухову політичну силу.

Переможна Антанта зо своєю Лігою Націй в подібний спосіб поступала зо всіма іншими краями, котрі не зуміли вплутатись в орбіту її впливів. На результат цього не треба було довго ждати. Нині цілий світ, включаючи Америку, кервавиться в смертельних змаганнях.

І знов історія повториться, коли вже тепер люди не зачнуть думати над будучим ладом і знов американський вояк знайдеться в фронтових лініях, коли з його терпінь вже тепер не виростуть кращі світові відносини. Лицемірство мусить пропасти. Там, де треба котрий нарід покарати, там треба це зробити отверто і виявити причини. А не говорити про високі ідеали там, де тих ідеалів не можна примінити. До твердих фактів люди скорше привикнуть і скорше з морального боку їх справлять, ніж до лицемірства.

В будучім світовім ладі, безперечно, державні мужі братимуть під увагу інтерес своїх поодиноких країв. Але ті інтереси повинні опиратись на аксіомі, що це в інтересі їх краю є світовий лад будувати на справедливих основах. Бо всяка брехня і лицемірство, навіть коли зручно заховані за високі ідеали, зашкодять остаточно себелюбним інтересам даного краю, так, як зашкодить паршивий матеріял, захований в фундаментах якогось дому.

Чимало державних мужів ріжних країв такого паршивого матеріялу вже тепер готує для фундаментів будучого світового ладу. Вже тепер з дешевеньких себелюбних мотивів вони видвигають свої претенсії до чужих країв, вбираючи ті претенсії в ріжні „історичні місії", чи в „історичні права". Знов деякі інші державні мужі піддержують ті претенсії, бо, мовляв, з черги вони дістануть піддержку в якійсь іншій, такій самій брудній справі для себе.

Ці справи вже тепер треба висвітляти. Бо занадто дорога кров американського вояка, щоб з неї мали скористати деякі европейські держави з загарбницькими апетитами. Як будучий лад буде поставлений на справедливих фундаментах, він приваблить до себе багато безіменних героїв, котрі кровю своєю будуть той лад обороняти. Інакше за кількадесять літ прийдеться американському воякови той кривавий бизнес зачинати наново.

Для Перемоги Необхідна Тотальна Війна

Бюро Воєнних Інформацій видало недавно критичний і доволі понурий огляд сучасного воєнного й економічного положення Америки з пересторогою, що „Ми можемо програти цю війну". В огляді сказано, що хоч поодинокі американці принесли великі жертви, то „як держава ми ще є тільки по кістки у війні".

Наші союзники несли дотепер головний тягар війни „а ми не дали їм ще навіть стільки помочі, скільки ми дозволили їм від нас надіятись". Причиною цього були частинно перемоги противника, але „беручи всі обставини під увагу, ми не продукували стільки воєнних матеріялів, скільки ми можемо продукувати і не підвозили того матеріялу на боєві фронти на час і в такій кількості, яка потрібна, щоб виграти війну".

Далі в огляді сказано, що „ми находимось по середині року, який може бути рішаючим у цій війні. Та 1942-ій рік рішить війну тільки тоді, коли наші вороги не зможуть завдати смертельних ударів нашим союзникам ще поки цей рік скінчиться". Дома також зробили „досить, але ще далеко не все, що треба".

„Нема сумніву — говориться дальше в огляді — що американський нарід рішений виграти війну; але треба сумніватись, чи ми всі здаємо собі справу з того, як тяжко треба працювати, щоб її виграти. Війна все ще далеко від нас, дякуючи щастю та завзяттю наших союзників. Та вона готова прийти ближче час, і то скоро, якщо ми не візьмемось за працю з більшим завзяттям, ніж дотепер. Забагато людей є тої думки, що ми ведемо цю війну надвишкою наших засобів, нашої продукційної спроможности і нашого часу. Воно цілком не так.

„Ми маємо подостатком деяких засобів. Щодо інших ми належимо до бідних держав. Деякі з тих матеріялів треба спроваджувати з чужини з нараженням людського життя. Інші мусимо заступати виробами, які треба продукувати тут, або щойно найти.

„Ми можемо програти цю війну. Це, що ми ніколи не програли війни, як хтось слушно завважив, означає тільки, що наші предки ніколи не програли війни. А вони ніколи не мусіли вести такої війни, як отся. Це є війна з людьми, з якими не можна заключити чесного мира. Як в Европі, так і в Азії, вони вели цю війну іншими способами довго передтим, заки почалось стріляння, і їх вчинки показують, що вони будуть вести її тими іншими способами й після цього, як перестанеться стріляти, очевидно тоді, як в них буде сила. Це є тотальна війна, в якій поразка з рук наших противників означатиме повне знищення; французи вже знають, що не можна чесно покоритись Гітлерови.

„Щоб виграти таку всеобіймаючу, тотальну війну, ми мусимо вести її таким самим способом, а ми ще цього не робимо. Миж воюємо з фанатиками, які поставили собі за ціль панування над світом, а ми зможемо їх перемогти тільки тоді, коли в нас буде таке саме сильне бажання побити їх, як є в них у відношенні до нас. Багато поодиноких американців понесли великі жертви, але як держава ми ще тільки по кістки у війні. Ми зможемо виграти війну тільки тоді, коли будемо свідомі, що наша перемога є сьогодня одинокою справді важною справою у світі. Покищо, ми її ще не виграємо. Ми вже дещо в цьому напрямку зробили, але „дещо" це ще далеко не досить. Про ніщо не зможемо сказати, що це досить, поки не переможемо".

НАЦІ ПРИМУШУЮТЬ УКРАЇНЦІВ ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ.

ВАШИНГТОН. — Згідно з повідомленням Бюра Воєнних Інформацій, радіопередача з Берліна розкрила, що націсти забирають незвичайно багато робочої сили з України.

З тої самої радіопередачі видно, що Україна потерпіла найбільше від націстичної політики, на підставі якої гітлерівський уряд примушує робітників окупованих країн переїздити до Німеччини, де вони заступають німецьких робітників, яких забирають до війська.

„Дотепер, — говориться у берлінській радіопередачі, — вдалось вислати більше як 50,000 українських робітників до воєнних індустрій Німеччини, так, що Україна має тепер найбільше число своїх робітників на праці в Німеччині, більше ніж якаиебудь інша країна".

Радіопередачу закінчено обіцянкою, що число примусових робітників в Німеччині, привезених з інших країв, поважно збільшиться вже в найближчих тижнях.

Ольга Кобилянська.

Під Голим Небом

(3)

Ізза ліса надлетіла біла хмара снігу і кинулася на хатину. Рвала і термосила її, добивалася і силувалася розірвати вікна або двері. Не чув її ніхто там у середині. Вона прилітала з широкого поля і благала ратунку. Там страшне діялося...

В хаті було тихо, і темно, свічка згасла.

В углах темнота стовпом зросла і стояла недвижно, а серединою хати прокинувся сумрак. На печи лежала старенька і світила чорними очима просто у вікно.

Чула все. Не могла відчинити вікна, воно було забите, а вона лиш одною рукою і душею живе; хрестилася на силу і відповідала: „Я чую — казала — але не можу; вертай назад".

Хмара помчалася кудись, полишаючи за собою гробову тишину в хаті, а за хвилину прилетіла друга.

Знов те саме. Термосіння, стогін і гудіння в комині. Жмені снігу металися о вікна, а вкінці почалося дике шаління довкола хатини. Мала хоч би й розсадитися — а допустити до живої душі... Холод тиснувся жалібно коло шиб і бажав усе на віки заморозити, а вітер заохочував гострим свистом.

Через час почувся головний лускіт, а опісля жалісний бренькіт. Зі сторони ліса вдіралося вікно і падучи розбилося на дрібні куски.

— — —

На полях зле виглядала. У повітрю нечуваний бій. Хмари снігу кидалися змиями на себе, клубилися і розбивалися завзято — інші знов металися серпанками сполохано на всі боки, розпинали широко свої крила, відпирали напір дикого вихру. Але він сильний і розлючений, рвав їх зі собою, кидав до землі, а опісля знявши їх у гору — розносив з побідним свистом на широкій рівнині.

Мала конина боролася з усеї сили в білих роях. Крок за кроком тягнула свій тягар, але дороги вже не знала. Її змело і перед нею зрівнялося нараз якесь одно широке, біле море.

Її шерсть і грива одубіли. Вона ішла зі спущеною головою і тяжко дихала. Чула, що туй-туй упаде. Від часу до часу ставала, відсапувала, а потім немов почувши за собою грізний кулак рвала вперед. Вітер пер її все в бік — і коли вона вже майже подавалася, надлітали серпанки снігу і навертали нею в противну сторону. Не бачила виразно, куди йде. Дзвінки додавали їй сили. Слухала їх. Хвилями видавалися вони їй як тоненький бренькит мушок у літі, коли паслася краєм ліса і вони в сяєві сонця лініво роїлися в повітрі або докучали їй коло очей. Тоді вона майже рвалась вперед і їй здавалося, що прискоривши кроки спиниться коло зеленого ліса і дрібонької ніжної трави, котру так любила спасати. Та ба! Це не було літо, це була зима люта, як огонь.

Грубі напоминаючі слова пролітали над нею чим раз рідше і слабше. Десь немов розліталися. Віжок, здавалось, ніхто не держав. І справді не держав. Її пан витягнув фляшку з горівкою, що віз її на похорон та посмертний обід і розгрівались нею всі троє. Перемерзли до кости. Мали під собою лише купу лабозу і якесь лахміття. Коли виїздили з дому, було тихо у повітрі.

Вона попивала жадібно подаваний їй розгріваючий напиток, хухаючи раз-ураз у закостенілі руки — а мале, напившись, уснуло. Він уже найдовше прилягав устами до фляшки.

Опісля викрикував важким і грізним голосом на конину — і часом мов пригадував собі щось, дивився диким переляканим поглядом перед себе. Довкола него шаліла заметільниця; страшна, давно не чувана, він не бачив нічого. В лице, що висував його, аби глядіти лучше вперед, било зимними шпильочками і очи стулювалися мимоволі. Щоки аж пекли від студени; ушей не чув уже. Кілька разів мелькнуло йому через голову: чи не взявся його блуд? Але потім успокоювався. Не може бути. Конина ось тота ніколи не блудила. Їздив уже нею четверту зиму. Раз сама заїхала до дому, як він ще з одним чоловіком підпивши собі трохи позасипляли на візку. Не було й куди блудити. Полями вела лиш одна дорога; нею їздив рідко хто зимою, хіба лише літом, як на полях лежало збіжжя — отже нікому було з дороги уступатися. Біда лише, що розревілась заверюха, дорогу замітала. Але вона все знала, вона заїде як треба. Все до дому рвалася. Худоба все так... Лише коби студінь попустила... з зимна аж щоки розболіли... Щось пірвало його за шапку і збило з голови, майже на силу утримав. Відтак засунув її тісно над чоло, потягнув ще раз із фляшки, подав фляшку жінці і заховавши її опісля коло себе в ноги, закинув собі віжки на шию, руки засунув у рукави і згорбившися у двоє, перед вітром, попав у тупу задуму і сидів недвижно.

За ним із заду замовкло також. Жінка лягла в сани, аби захоронитися від вітру і охоронити від нього сплячу дитину — отже ніяк було балакати. Вітер і так відганяв слова і ловив їх у себе. Їхали так довго. Часом мов зі сну прокидався і гукав на руденьку: „Каліко мой, чого стоїш"? Або грозив диким голосом.

Перед його уявою стояв непорушно, мов понурий мур, великий дубовий ліс, а під лісом його хатина. Відтак бачив матір на печи. Коло неї горіла свічка...

Він сам уставив її там... і вона горіла.

Далі видів похорони... хоругви... людей з повідкриваними головами, а опісля посмертний обід. Він зладив посмертний обід, бо його мати вмерла. Ходить між людьми, просить їсти і пити і наливає горівки з фляшки. Пили. Він усе наливав, а вони все пили. Най пють, аби знали і аби не говорили. І так усе підсмішкують собі з нього — але раз най знають. Він матір свою ховає. Зладив посмертний обід...

На дворі заверюха, очей не може розплющити, але це нічого. В хаті тепло і йому тепло. В цілім тілі розливалося тепло, а заметільниця так лютувала і товкалась, аж страшно... лісом гудило...

І гудить і шелестить ненастанно. Цеж ліс велитень — це листя так шелестить... дубина тота золота!

(Конець буде).

За Тиждень

Зберігання Матеріяльних Засобів

Злучені Держави посилають всілякого рода матеріяли до всіх країв, що змагаються за свободу. Через це стало дуже важною справою, щоб нішо з тих матеріялів не марнувалося. Америка має великі, фактично чи не найбільші, природні багатства у світі, але завдання, яке собі американський нарід поставив, таке велике, що його можна буде виконати тільки при якнайбільшій ощадности.

Минулого тижня Рада Воєнної Продукції видала кілька розпорядків, з яких видно, в чому є недостачі і на чому треба щадити. І так наказано, що від тепер робітна одежа мусить мати менше кишень, менше ґузиків і спряжок, та що на неї мається вживати менше тканини. Розпорядок відноситься до всякого рода „оверолсів", робітних штанів менше тканини. Розпорядок обмежує кількість гуми, якої вживається для виробу деяких предметів військового лаштунку.

Загрозливою для цілого воєнного зусилля може стати недостача сталі, запотребовання якої постійно зростає. Мішана англьо-американська Комісія Продукції і Засобів старається розвязати цю проблему спільно для Америки й Англії. Спеціяльна американська сталева місія виїде на днях до Англії, щоб там виробити пляни більш доцільного використання сталі Обєднаними Державами.

Повітряний Транспорт

Наслідком величезної віддалі між деякими фронтами і осередками, де виробляється воєнний лаштунок, щораз більше пекучою стає потреба повітряного транспорту. Вже тепер пасажирські літаки, які ще недавно перевозили людей з одного американського міста до другого, доставляють всякого рода воєнний лаштунок понад південну частину Атлянтійського океану і понад Африку далі на схід.

Минулого тижня компанія Трансконтиненталь енд Вестерн Ейрвейс проголосила, що вона висилатиме пять разів денно літаки через Атлянтійський океан, виконуючи доручення армії. В найближчому часі будуть висилати їх 24 рази на добу, що години новий транспорт. Це є доказом, що повітряна комунікація може стати головним засобом постачання армій потрібним знаряддям на всіх розкинених фронтах.

Міжсоюзна Комісія для Справ Персоналу

Створено Міжсоюзну Персональну Комісію для полагоджування справ звязаних зі службою горожан одної держави у військових частинах другої. Комісія складається з сімох старшин і буде полагоджувати прохання американських горожан, що служать у військах Обєднаних Держав і хочуть перенестись до американських частин, як теж прохання горожан Обєднаних Держав, що служать в американських частинах, а хочуть перенестись до армії своєї держави. Головою комісії є генерал бригади Гай В. Генрі.

Різдвяні Подарунки для Вояків

Департаменти війни, фльоти й пошти постановили, що різдвяні пакунки для жовнірів поза Злученими Державами мусять бути вислані перед першим листопадом. Згідно з існуючими постановами пакунки висилані поза межі Злучених Держав не сміють важити більше як 11 фунтів, і не можуть мати більше як 18 цалів довжини та 42 цалі в обводі; хоч цей припис остає в силі, поштовий департамент просить громадянство, щоб різдвяні посилки не були більші, як звичайна коробка на черевики, та щоб не важили більше як шість фунтів. Харчів краще не посилати, а одежу тільки тоді, коли хтось просив, щоб йому її післати.

Мета Ворожої Пропаганди

Ворожі радіопередачі стараються тепер, більше, ніж звичайно, викликати між американським населенням почуття поразки. Використовуючи момент, коли військові успіхи та сила Осі досягнули свого вершка, ворожі пропагандисти стараються спаралізувати воєнне зусилля Америки тим, що представляють положення Обєднаних Держав як безвихідне. Вони вперто повторяють, що Обєднані Держави мають забагато фронтів, що вже запізно почінати денебудь офензиву, та що американці постійно тратять одну надію за другою, на яких то надіях вони могли були будувати свої пляни на успіх.

Ясно, що ворожа пропаганда мусить „кувати залізо поки гаряче", себто хвалитись своїми успіхами, поки вони ще є. Та сама отся похвапність, з якою вони це роблять, вказує, що вони самі не думають, щоб їх успіхи були товготривалі. У ворожій пропаганді замітно дуже виразну нотку нетерпеливости, а то й страху самé у тій настирливості, з якою вона говорить про певну поразку Обєднаних Держав в час, коли Держави Осі самі є в страху перед союзною офензивою.

Боєві Фронти

Минулого тижня американські боєві сили заатакували ворога на суходолі, на морі і в повітрі що найменше на чотирьох точках безмірного фронту Другої Світової Війни. Від білих скель біля міста Довер в Англії, по розпарені джунглі Соломонових Островів ворог відчув, що „енкі вже прийшли" і що вони не думають відступати.

ПАРТІЯ ПРАЦІ МАЄ СВОГО КАНДИДАТА.

НЮ ЙОРК. — Нюйорська Партія Праці висунула до нюйорських ґубернияльних виборів свого власного кандидата. Ним є Дін Альфанж, мало відомий в ширших політичних колах Ню Йорку. Його уважають за слабого кандидата проти Джана Бенета, чи Томаса Дюія, котрий має бути на днях іменований з боку Републиканської Партії.

Співпраця Америки з Вільними Французами

Приблизно місяць тому, в роковини зруйновання Бастилії, видано у Вашингтоні повідомлення, що голова Вільних Французів, генерал Шарль де Ґол, призначив своїх військових представників, що будуть співпрацювати з американською армією, фльотою і повітряними силами. Факт, що це проголошення зроблено в день найбільшого французького національного свята, підкреслив вагу цієї події. Хоч офіціяльно Америка не признає команди Вільних Французів за „французький уряд на вигнанні" і хоч американське редставництво все ще існує при уряді у Віші, то дійсна співпраця ведеться з тими, що продовжують боротьбу за волю Франції і усього людства.

Як відомо, частина французьких кольоній визволилась від панування уряду у Віші і має управи зложені з Вільних Французів. Американські консулярні представники і військові команди находяться майже у всіх таких французьких кольоніях, де співпрацюють з місцевою владою так, як вашінгтонське правительство співпрацює з ґенералом де Голом.

Прикладом цього може бути Французька Підрівникова (Екваторіяльна) Африка. Злучені Держави призначили недавно свого представника, який урядує в консуляті в Брацавілі, столиці цієї кольонії. Вона находиться в джунглях над рікою Конго і має найсильнішу радіостанцію в Африці. На вузьких вулицях Брацавілі можна побачити французьких кольоніяльних жовнірів, американських і англійських вояків, верхівців на верблюдах, танки і автомобілі. Щоденно над містом пролітають американські бомбовики, пересилані повітрям зі Злучених Держав на африканські і азійські фронти. По ріці Конго пливуть пароплави, навантажені матеріялом для Союзників. Хоч підсоння там гаряче й вогке, з двома дощевими сезонами в рік, хоч в околиці появляється ще часто страшна пошесть спячки, Брацавіл оживлене тепер як ніколи, бо воно лежить на важному шляху з Америки до Судану, Египту, Лібії, Іраку, Ірану, а далі Індії і Хіни.

Французька Підрівникова Африка прилягає до кольонії Камерун, яка теж в руках Вільних Французів, і до бельгійської кольонії Конго. Столиця Конго, Леопольдсвіл, є кінцевою стацією літаків „кліперів", що прилітають туди з Маямі на Флориді.

Під владою Вільних Французів находяться також важні кольонії на островах Тихого Океану. В Новій Каледонії, що віддалена яких 750 миль від Австралії, находиться велика американська залога. Поверхня Нової Каледонії усього 8,-500 квадратових миль, населення там тільки 50,000, але острови ці дуже важні для охорони морських шляхів з Америки до Австралії і Нової Зеляндії. Окрім того в горах тих островів є великі поклади важних металів, як нікель, хром, антимон і мідь. Завдяки Вільним Французам ті металі не попали в руки Держав Осі і помагають тепер воєнному зусиллю Союзників. Американські війська охороняють французькі острови Тагіті та інші менші посілости на Тихому Океані, зустрічаючи скрізь дружну співпрацю місцевої влади.

Американські вояки, танки й літаки, разом з відділами Вільних Французів, стоять на стратегічних становищах в Сирії, де загороджують дорогу військам Держав Осі до нафтових піль Іраку. До посілостей, над якими має прапор Шарля де Ґола, належить тепер також остров Мадаґаскар, при захопленні якого брали участь, поруч з бритійськими частинами, також американські воєнні кораблі й літаки. А біля берегів Америки, на островцях Ст. Пер і Мікелон, що лежать недалеко Нюфавндленду, влада находиться в руках Вільних Французів, що тісно співпрацюють з урядами Канади і Злучених Держав.

Для повноти картини треба ще додати, що пять невеличких французьких кольоній на берегах Індії не признають влади у Віші і підлягають урядови де Ґола. Разом французька територія, що має більше, як міліон і чверть квадратних миль простору і 10 міліонів населення, бере активну участь в боротьбі з Державами Осі.

Загальна Рада — ФЛІС.

ТОВАРИСЬКА ПРИСЛУГА ТОВАРИШЕВІ ВИПРАВИ. — Канадійські командос, що особливо вславились в рейді на Дієп, ведуть попід боки раненого свого товариша, висівши на бритійську землю по девятьгодинним бою. Звернім увагу на кріс! Це німецький.

Америка Мобілізує Величезну Робочу Силу

Злучені Держави мобілізують найбільшу в історії світа робочу силу для боротьби з утиском і агресією держав Осі. Голова Комісії Робочої Сили, Пол МекНатт, заявив з цього приводу, що „кожний американець мусить брати участь в цій тотальній війні. Вже тепер кожний третій американець у вікі між 20-тим і 69-тим роком життя або служить в армії, або працює при воєнному виробництві чи при транспорті зброї і лаштунку на воєнні фронти. На Різдво кожний другий американець буде брати таким робом участь у війні".

Згідно з підрахунком Комісії Робочої Сили, яку встановлено для того, щоб як найуспішніше змобілізувати й використати робочі сили країни, в Америці тепер находиться на праці або в рядах армії приблизно 55 міліонів людей. Більше як 2 міліони з того числа служать у війську, біля 9 і пів міліона працюють на фармах при продукції харчів, решта працює у ріжних ділянках промислу, транспорту і товарообміну. Взагалі здібних до праці людей, включаючи жінок і молодь нижче поборового віку, Америка має 70 до 75 міліонів.

Розбудова воєнних індустрій Злучених Держав поступає швидко вперед. Є вигляди, що між січнем 1942-го року і січнем 1944-го року кораблеве будівництво потроїться. Також потроїться число робітників, зайнятих при виробництві зброї. В 1944-му році у фабриках літаків працюватиме чотири рази стільки робітників, що в січні 1942-го року. Підчас війни в державних майстернях, головно в фльотних заводах, арсеналах і летунських магазинах буде працювати пять разів стільки людей, що звичайно. Також припускають, що збройні сили Америки будуть побільшені до — а то й до 10 міліонів.

Ще ніколи на західній півкулі не складено й не виконувано такого величанського пляну. Пристосовання цілої держави до цієї програми, та ще в такому короткому часі, є саме по собі величезним завданням. „Наша мета, — говориться в заяві Комісії Робочої Сили, — вимагає більшої швидкости, ніж є в Гітлера при рівночасному — і це є дуже важне — затриманні форми і змісту демократії. Ми виконаємо це завдання, бо хочемо перемогти нацистів та японських мілітаристів, а не тому, що хтось каже, що ми мусимо воювати".

Президент Рузвелт, розпорядком з червня 1941-го року ще раз підтвердив, що правительство є рішуче проти дискримінації при наймінні на працю, чи приймінні на вишкіл ізза ріжниць у походженні, расі чи в колірі шкіри. Трудноці, які приносить з собою тотальна війна і звязане з нею народне господарство, треба розвязувати шляхом співпраці робітників, підприємців, правительства й інших чинників, вживаючи для цього переговорів та добровільних засобів полагоди, необхідних для цього, щоб все наладити як слід у нових обставинах.

Не-горожане можуть працювати у всіх індустріях, що виробляють воєнні матеріяли, за виїмком таких, які означено як „тайні" або „обмежені". В таких випадках мусять одержати спеціяльні дозволи від команди армії або фльоти. Фабрики літаків будуть наймати на працю жінок у більшому числі ніж дотепер. Показалось, що жінки добре надаються до такого роду праці.

хлопців, що пішли обороняти нам дорогу американську землю. Між іншим, відійшов уже до армії як капітан-лікар наш український лікар, д-р Е. Майчик, якому спраляла наша громада гарну прощальну гостину.

В нашій церкві о. М. Кіндш нагадує нам нераз наші громадські обовязки в справі допомоги А. Ч. Хрестови і щодо закупна Воєнних Бондів. Над акцією допомоги А. Ч. Хрестови особливо працює пані А. Кмець.

Наша громада закупила піла досі державних бондів на більше як 75,000 долярів, що нам відомо, а є далеко більше. А тепер взялись ми за акцію збірки фондів на U.S.O. і певні, що й вона вдасться.

В. Мандзій.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

С. С. С. — Ми старались вправити вірш, але не іде. Та бачимо, що його видрукувала інша газета. Тому пятьдесять літ, ще можна було таке робити в провінціональних газетах, а тепер годі. Ми дуже шануємо, як у тому випадку, тих, що стараються в такий спосіб висказувати свої почування. Та вірте нам, що булоб далеко краще, колиб вони писали прозою. Тоді легко виправити мову, якщо зайшлаб потреба, а це потрібне звичайно тоді, коли пише по українськи хтось з тих, що тут родились.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Прохаємо читачів „Свободи", що змінюють свою адресу, виповнити оцей бланкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та висилати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи".

Число відділу ____________

Імя й назвище ____________

Стара адреса ____________

Нова адреса ____________

Пошта ____________

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЛУДЛОВ, МАСС.

На А. Ч. Хрест.

На св. Петра і Павла деякі члени і членкині нашого відділу попросили на Український Галю наших Петрів і Павлів, як і більше членів. Членкині приготовили смачну перекуску, а предс. Д. Харко гарно усіх привитав, а при кінці візвав присутніх зложити жертви на Америк. Червоний Хрест. Жертвували по $1: К. Сліпецький, М. Мельник, А. Щурко, Роз. Яворська, А. Курта, Мар. Яців, І. Дибель, Мар. Гаврильців, А. Поплавська, Т. Гнатів, М. Пукіш, Д. Харко, В. Лазар, Кат. Черняк, а $1.50 Семко Мих. По 50 цент.: П. Павлів І. Приступа, Мар. Вензель, Жовта Анна, А. Лисевич, а по 25 ц.: Фесяк А., Іл. Гнатів, П. Хомин, К. Зворич 15 ц. Разом передано А. Ч. Хрестови $20, а з попереднім $60, про що згадано в місцевій газеті.

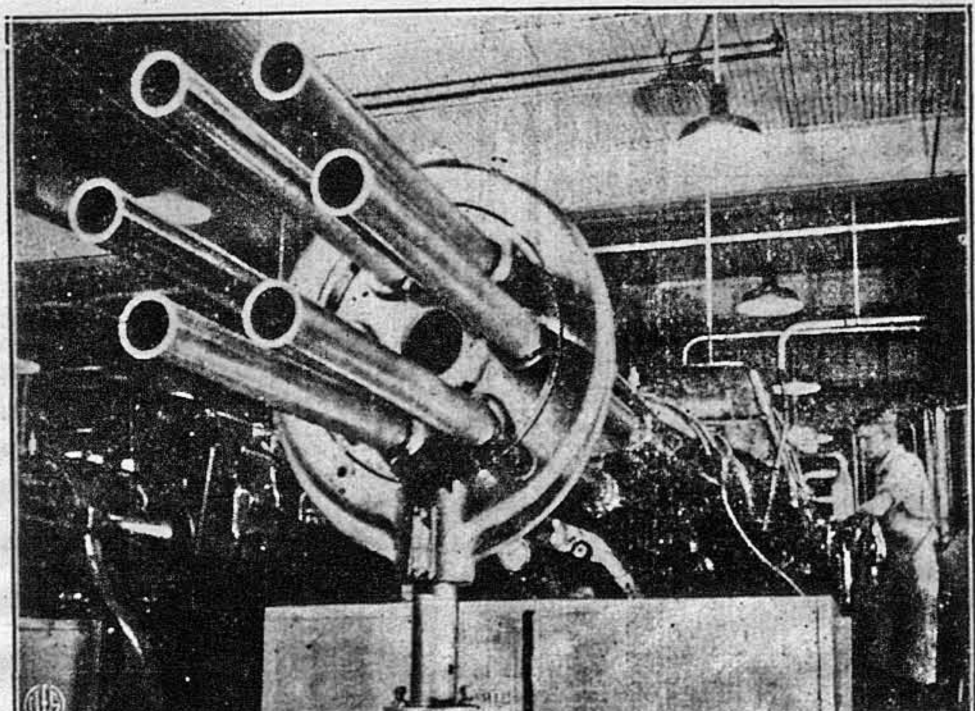
І. Приступа.

ЙОНКЕРС, Н. Й.

У допомозі воєнним зусиллям.

Наша громада, що правда, не дуже дає про себе знати в українських ґазетах, але в наших місцевих згадують за нас часто. Та ми не є позаду тої всьої праці, про яку пишеться у нашій „Свободі", а яка звернена на те, щоб допомогти нашому урядови виставити добру армію, і добре узброїти, як теж дати державі матеріяльні засоби, щоб вона те все могла виконати.

Отже подам, що маю на списі вже 125 наших українських

ТО НЕ ДУЛА ГАРМАТ, ХОЧ ЗАВДАЮТЬ ВОРОГАМ ШКОДУ ІНШИМ СПОСОБОМ. — Це бачимо на образку автоматичну машину, що обрабляє стрільна. Передше вона була вживана для виготовлювання кас, „кеш-реджістер", а тепер, по перерібці, служить для виробу зброї.

Жіноча Сторінка

Воєнні Подружжя

Нема сумніву, що навіть у часах, коли війни провадилися при помочи каменюк та ломак, ділилися такі речі, як це, що молодій дівчині та хлопцеви-воякови спішно було завершити своє принагідне кохання весільним обрядом, хоч час не дуже для цього надавався. Воєнні подружжя напевно мусіла мати кожда епока збройних конфліктів, бо природа, дбаючи, щоб не вигинув людський рід, так зручно поведе усе, що й дружилися люди, не зважаючи на непевне завтра, і дітей родиться за війну більше, ніж у мирних часах. Кінчиться война, і за одну-дві десятки літ виповняються прогалини у людях, затираючи безслідно недавне смертоносне живо.

Але від останньої великої війни у жіночої генерації назва „воєнного подружжя" принялася як синонім нетрівкого та моловартісного подружого звязку. В Америці про „Вор мерідж" з останньої війни говориться таксамо легковажно, як говорилось у старому краю, де навіть для дітей з такого подружжя примінювали більш строгу мірку оцінки ще довгі літа після цього, як війна покінчилася. Тямлю зі шкільних літ про одно дівча, що в школі і забаві визначалося між дітьми непоправно поганою поведінкою. Скільки разів в дома ми розказували родичам про якийсь вичин цьої дитини — родичі все перекидалися між собою заввагою. „Щож кращого могло вийти з „воєнного подружжя"!" — Здавалося, що ці подружжя витискали якесь ганьбляче пятно, якого далеким поколінням годі буде визбутися! Лихо було у цьому, що молоді люди дружилися нагло, у висліді короткого знакомства, — здебільша під впливом самого лиш „чару однострою" та романтичних обставин, що товаришать військовим постоям чи коротким відпусткам. Коли прийшов кінець війни, поворот домів, сіра дійсність веліла закладати стале родинне огнище — тоді доперва виходили на верх усі попередні недобачення і подружжя перемінювалося у цілком невдачну аферу. Таке майже зправила ділялося у кождому випадку, і звідсіля пішла погана слава на усі подружі звязки, що завязалися у воєнних літах.

Справа „воєнних подруж" прийшла знова на чергу. А тямлячи з останньої війни усі її темні сторони, заговорили тепер про неї кола, які вважають себе відповідальними за мораль та здоровля нації. Представники церкви, психіятри, лікарі, соціяльні авторитети та військова влада. Хоч у кожного з них своєрідний підхід до справи та не однакова мета дослідів, то усі погоджуються в одному: легковажні воєнні подружжя є лихом перед яким належить остерігти молоде покоління. Бо сьогоднішне життя надто складне, щоб самі лиш почування давали молодим людям запоруку щастя — а що до цього, коли цих почувань ще й нема часу провірити, а молодята мусять розлучатися на, Бог знає, як довгий час.

Нігде правди діти, але психічне наставлення молодих людей є сьогодня незвичайно пригоже для таких звязків. Хлопець, який у військовому однострою приїздває на відпустку, здає собі вповні справу з цього, що його позиція у відношенні до дівчат значно покращала. Коли ще недавно він був свідомий цього, що не може мріяти про подружжя та родину, поки не досягне будьякої зарібкової остої — сьогоднішне його положення є таке саме, як цього, що для військової служби полишив добрий цивільний джаб. Перед одним і другим таке саме непевне завтра, а в разі повороту, праця від самої долини. Отже, — чому не спробувати і стати легким коштом шанованим, жонатим чоловіком, коли стан такий не пстягає за собою ніяких немилих консеквенцій?

Коли іде про дівчат, то вони теж заховуються тепер у цілкоб своєрідний спосіб, і зі страху, що через війну маліють їхні вигляди на подружжя, стають дуже радо „воєнними відданицями", приймаючи будьяку принагідну подружню оферту. Вже безліч таких відданиць попримішцувалося в околицях військових вишколів, стараючись жити зі скромної чоловічої плати чи дрібної зарібкової праці. Війкові власти прямо остерігають дівчат перед такою долею, яка є жалюгідна і непевна, та взивають родичів, щоб вживали своїх впливів та не допускали до цього роду звязків.

Іншою є справа подружжя між молодими людьми, які ще до війни його плянували, а війна цьому перешкодила забираючи хлопця до війська. Чи дружитися і зараз розлучати, чи ждати з подружжям на кінець війни? На це питання треба шукати відповіди у кождому поодинокому випадку. Бо є люди, для яких морального самопочуття та психічної рівноваги треба свідомости цього, що — щонебудь не сталосяб — вони нероздільно належать одно до другого. Іншим знова требаб добре застановитися над цим, чи на їх сили булоб перенести такий життєвий удар як це, що одно з них може повернути з війни калікою, одиницею, неспосібною до праці, знищеного тілом та душею. Можеб краще для кожного з них оставати вільним, незвязаним подружжям, а по війні — в разі нещастя кожному з окрема шукати способів повороту до життя та забуття жахливого минулого.

Та як не рішалиб молоді люди у своїх подружних справах — треба тямити їм, що війна не покінчить собою всіх справ, які вимагають геройства та самопосвяти. Багато треба їх буде ще й опісля для цього, щоб наладнати та привернути до правильности життя між одиницями, у родині та громадянстві.

Клявдія Олесницька.

ПОВІТРЯНИЙ АМБУЛЯНС. — Ця сцена відбувається на летунськім полі в Ню Йорку, відомім як Ля Гвардія Філд. В літаку сидить славна летунка мисс Рут Нікольс і приглядається, як „літаючі норски" переносять раненого до літака, щоб його відвезти до шпиталю чи найближчої ратункової стації. Очевидно, що це є тільки „вправи" на випадок летунського ворожого налету, себто підготовка до того, що може стати незабаром дійсністю.

Як Плекати Немовлятко?

Купання.

Купати дитину треба щоденно і все в одній порі. Найліпше перед годуванням. Температура в хаті повинна бути 72 до 76 ступнів, не тепліше, бо чим тепліше в хаті, тим скорше дитина потім простуджується. Температура води в купелі має бути 90 до 95 ступнів. Зменшувати температуру води з часом, як дитина підростає. Купати треба скоро і не довго.

До купання уживати слабенького мила. Губкою чи шматкою легонько обмити головку і не боятись того, що тімя мягеньке, обмити і помаленьку зчистити з неї тімяницю. Ушка і ніс треба вимити і вичистити кінчиком мокрої шматинки і ніколи не уживати до цього щось гострого і твердого. Ніколи не треба вимивати рота маленькій дитині.

По купелі треба добре витерти і напудрувати добре скрізь під ручками і ніжками рижовим пудром чи порошком. В горячі дні треба ще крім купелі витерти мокрою губкою дитину, щоб лекше духоту зносила.

Корм.

Найздоровіший і поживніший корм для дитини — грудне молоко. Годувати груддю треба доти, поки лікар не скаже, що час відлучити дитину. Крім того треба ще давати дитині щодня сок з помаранчі чи помідорів. Почати від одної ложечки, а збільшувати аж до вісім малих ложечок денно. Сок можна розпустити водою і трохи засолоджувати, але не вживати забагато цукру.

Вага і гімнастика.

Важити дитину треба що тижня, бо рівномірне і постійне прибування ваги, це є ознака доброго здоровля. Трьохмісячна дитина має прибувати на вазі від пять до сім унцій тижнево. Не так важне точне, як постійне прибування ваги і коли того нема, то треба звернутися за порадою до лікаря.

Дитина потребує трохи моцуватися. Треба все повісити над колискою (але не занизько) якусь яскраву забавку, щоб вона витягала руки до забавки, била, ловила її. Зоставити розкриту і розповиту дитину, щоб мала багато місця витягатися, дриґати ногами, крутитись. Зоставляти дитину для такої ґімнастики літною порою на дворі і на сонці.

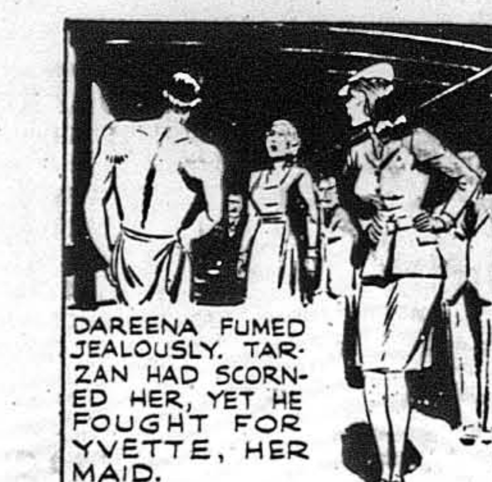
Шлункові недомагання дитини.

Часто дитина, як тільки її нагодувати, зараз трохи віддасть назад, виблює. Це стається тому, що забагато або за скоро вона зїла, але коли дитина здорова, то це їй не шкодить.

Коли блює часто, то це може бути знак, що дитина слаба на шлунок, або кишки і в такім випадку треба порадитись лікаря.

Затвердження шлунка у грудної дитини буває найбільше через недоживлення. Це часто нічого не шкодить дитині і як тільки вона дістане більше поживи, то зараз шлунок підбадьориться і кишки почнуть правильно працювати. Не треба давати ніяких ліkарств на прочищення, ані не треба робити промивок.

ТАРЗАН, ч. 622. Поганий овоч.

Даріна запалала завистю. Тарзан відкинув її залицяння, а заризикував своїм життям в обороні Івети, її служниці.

Деякі пасажири корабля з вищого покладу бачили ту боротьбу Тарзана з моряками і тепер подивляли його за відвагу і силу.

Люпін Джегер задумано мовчав. А далі він промовив: „А що сталосьб, якби ту свою дику відвагу і силу він повернув проти когось із нас?"

Тими словами Джегер хотів ослабити захоплення Тарзаном, як теж посіяти сумнів про його чесноту. Ця його робота скоро дала овоч.